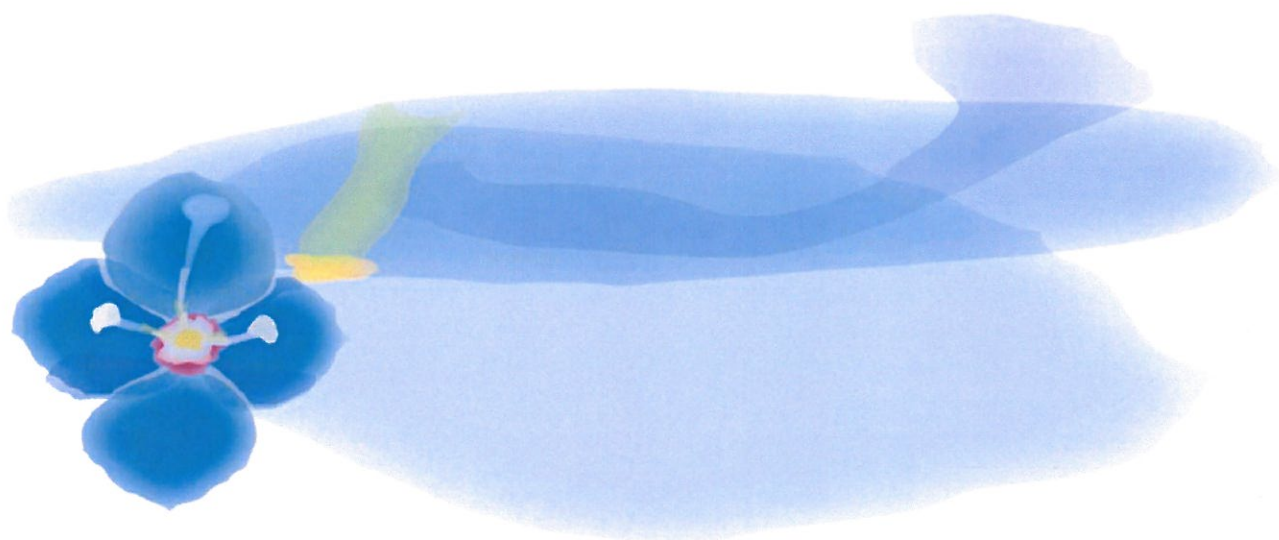

**Planprogram
BARDU KOMMUNE**

Kommuneplanen
Samfunnsdel og arealdel

Vedtatt 17.06.2009
Endret 27.08.2012

Innholdsfortegnelse

- 1.0 OM PLANPROGRAM FOR BARDU KOMMUNE**
- 1.1 Første fase i planleggingen
- 1.2 Generell status for kommuneplanen

- 2.0 SAMFUNNSDELEN**
- 2.1 Videreutvikling av Setermoen tettsted
- 2.2 Bosetting og skolestruktur
- 2.3 Landbruk
- 2.4 Reindrift
- 2.5 Kultur og friluftsliv
- 2.6 Stein- og grusressurser
- 2.7 Vassdrag
- 2.8 Samferdsel
- 2.9 Samfunnssikkerhet og beredskap
- 2.10 Folkehelse
- 2.11 Natur og miljø.

- 3.0 RULLERING AV KOMMUNEPLANENS AREALDEL**
- 3.1 Status for gjeldende planer i Bardu kommune.
- 3.2 Avgrensning av områder som krever høyere detaljeringsgrad.
- 3.3 Avgrensning av byggeforbudsområder
- 3.4 Fritidsbebyggelse

- 4.0 RAMMER FOR PLANARBEIDET**
- 4.1 Nasjonal arealpolitikk og kommunens handlingsrom
- 4.2 Regionale mål og føringer i Troms

- 5.0 KONSEKVENsutREDNINGER**
- 5.1 Konsekvensutredninger.
- 5.2 Organisering av planarbeidet.
- 5.3 Medvirkning underveis – internt og eksternt.

- 6.0 MEDVIRKNING**

1.0 OM PLANPROGRAM FOR BARDU KOMMUNE

1.1 Første fase i planleggingen

Planprogrammet er det første juridiske dokument fram mot revisjon av kommunens arealdel og gir føringer for gjennomføring av planprosessen. Dette ligger som krav til saksbehandlingen i "Forskrift om konsekvensutredninger" fra 1. april 2005..Kommuneplanens arealdel skal alltid behandles etter denne forskriften. Dette planprogrammet gjelder både samfunnsdelen og arealdelen i kommuneplanen.

Planprogrammet skal tydeliggjøre hva som skal revideres, hvordan arbeidet skal gjennomføres og hva som skal prioriteres ytterligere.

Arealdelen skal omfatte alle land- og vassdragsområder. Bardu kommune har ikke sjøarealer, men har store landområder og vassdragsområder som skal forvaltes.

1.2 Generell planstatus for kommuneplanen

Det foreligger for tiden ikke en samlet kommuneplan for Bardu kommune. Arealdelen er utdatert og samfunnsdelen ikke utarbeidet. Arealdelen dekker heller ikke hele kommunen (se pkt 2.1). Når det gjelder samfunnsdelen mangler denne fullstendig for Bardu kommune.

Plandelen i den nye plan- og bygningsloven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner. Planleggingen etter den nye loven skal bidra til sterkere samordning av statlige, regionale og kommunale oppgaver.

Det er foretatt til dels betydelige reguleringer uten en kvalitativ god nok kommuneplan i bunnen. Dette gjelder særlig reguleringer utenfor Setermoen.

De seinere år har kommunen satt fokus på sentrumsområdet av Setermoen tettsted, et område fra Bardu Kirke i nord til Bardu Hotell i sør. Hensikten har vært å få et mykere og tydeligere sentrumsbilde, samt øke trafiksikkerheten på nevnte strekninger.

Dette er et stort løft for Setermoen tettsted, inkludert gjennomføring av planer for grønnstruktur og estetikk generelt.

Økt turisme og reiseliv og andre næringsinteresser avdekker sterkt behov for revisjon av eksisterende arealplan og reguleringsplaner i Altevassområdet Fylkesmannen i Troms har ovenfor DN fremmet forslag om nasjonalpark på til sammen 571 km² i deler av Altevassområdet.

2.0 SAMFUNNSDELEN

Samfunnsdelen skal gi premissene for kommunens styring og utvikling. Kort fortalt inneholder den de langsiktige mål og retningslinjer for kommunen.

Temautredninger.

Her menes tema som krever nøyere analyser. Bidragene kan være fra sektorer i kommunen og andre offentlige og private instanser utenfor kommunen.

Temautredningene nevnt under gjelder både arealdelen og samfunnsdelen.

2.1 Videreutvikling av Setermoen tettsted – sentrale tema.

- ”Bygdebyen Setermoen” er et begrep som man ønsker å styrke ved sentrumutvikling.
- Infrastrukturen utvikles videre gjennom sentrumsplanen med gang- og sykkelveger, beplantning og parkområder, offentlige bygg, hotell handel, kafeer og offentlige tjenester.
- Bardu kirke med Kirkeparken sentralt i sentrum.
- Elveparken – tursti for almmenhet og soldater.
- Estetikk og ”grønne elementer” i sentrum er satt på dagsorden.
- Boligfeltene ligger tett opp mot sentrum, Barduhallen, skoler og fritidsanlegg, innendørs og utendørs.
- Skistadion med utgangspunkt fra boligfelter knyttet til lysløyper om vinteren og turstier om sommeren.
- Omlegging av E6 utenfor sentrum vil bedre sentrumsmiljøet
- Tilgang på barnehage og skole

2.2 Bosetting og skolestruktur.

Bygdene i Bardu kommune står seg sterkt pr. dato. Nærheten til Setermoen gjør det mulig å søke arbeid, service og fritidsaktiviteter. Dermed frigjøres kompetanse og kapasitet som etterspørres på Setermoen.

Samtidig har kommunen holdt fast på 3 barneskoler:

- Fredly oppvekstsenter (skole, barnehage og SFO)
- Øvre Bardu oppvekstsenter (skole, barnehage og SFO)
- Nedre Bardu skole (skole og SFO)
- Nedre Bardu barnehage

Dette er utvilsomt et gode for både for foreldre og unger, men dette må også vurderes i forhold til økonomi.

2.3 Landbruk

Bardu kommune har fremlagt en landbruksplan i 2004.

Utredningen ble utført av landbrukskontoret av en egen prosjektgruppe og behandler følgende tema:

- Jordvern og egnethet. Klassifisere jord og skogarealene ut fra egnethet. En rullering av planen bør gjennomføres.
- Vurdere betydningen av bosetting og eiendomsstruktur ved behandling av saker etter jord-, konsesjons- og delingslov
- Skogbruket – lage tiltaksplan for utvikling og utnyttning av skogressursene samt skogsbilveger.
- Produksjon i jordbruket – se på hvilke produksjoner det ligger til rette for ut fra lokale forhold.
- Kulturlandskap – trekke inn landskap og miljø som er spesielt for Bardu og vurdere behov for skjøtsel eller andre tiltak i en tiltaksplan.
- Rekruttering – muligheter og barrierer for sikre rekruttering til landbruket.
- Landbruksbaserte tilleggsnæringer – se hvilke ledige ressurser det er i kommunen som kan utnyttes på en bedre måte.

2.4 Reindrift

Reindrift representerer både næring og kultur på Nordkalotten. De største utfordringene ligger i forholdet til grenseoverskridende reindrift.

Følgende grupperinger berøres i Altevassområdet:

- Svenske samebyer: Talma, Saarivuoma, Lainovuoma.
- Norske reinbeitedistrikt: Gielas, Hjertind / Altevatn.

- Det er ferdigforhandlet ny reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige. Denne får konsekvenser for bruken av store deler av fjellområdene.

Saken ligger for tiden på departementenes nivå i begge land. For berørte parter er det viktig å finne en snarlig løsning.

Bardu kommune vil holde seg orientert om utviklingen i forhandlingene mellom Norge og Sverige.

2.5 Kultur og friluftsliv

Bardu kommune har en betydelig satsing innenfor det utvidede kulturbegrepet. Gjennom et nært samarbeid med lag og foreninger bidrar Bardu kommune til at innbyggerne får et variert kulturtilbud innen idrett, friluftsliv, allment kulturliv, forebyggende helsearbeid, uorganisert ungdom og fritidsklubb.

2.6 Stein- og grusressurser

Det er viktig med en overordnet styring med uttak av stein- og grusressursene for å sikre egnede masser til riktig formål, sikre nok tilgang til ressurser og økonomisere med knappe ressurser. Fjell- og grusuttak krever en reguleringsplan før uttaket, og ved store inngrep bør landskapsarkitekt konsulteres. Det skal foreligge krav om slutføring i henhold til plan.

2.7 Vassdrag

Sikre hovedvassdrag og sidevassdrag gjennom Flerbukspan for Bardu- og Målselvassdraget.

Innføring av vannforskriften har utløst arbeidet med ny forvaltningsplan og tiltaksplan for Barduvassdraget. Dette arbeidet kjøres parallelt med revisjon av vilkårene for Altevassreguleringa.

Salangsvassdraget er et viktig vassdrag og det eneste i Bardu med anadrom laksefisk. Salangsvassdragets Fiskeforvaltning står for forvaltningen.

2.8 Samferdsel

E6, riksveger og kommunale veger.

Spørsmålet om å legge E6 utenom Setermoen tettsted er en viktig problemstilling, både for sentrumsmiljøet og boligmiljøet.

Plan for omlegging skal følges opp. Viktig å få en snarlig regulering av områdene rundt åpningene for tenkt tunnel.

Godt sentrumsmiljø er et gode både for lokalbefolkninga og tilreisende. Gode og attraktive møteplasser gir økt bruk av sentrum og således en styrke for næringslivet i sentrum.

Tromsbanen. Spørsmålet om å sikre en trase for jernbanelinje gjennom Bardudalen og areal for stasjon på Setermoen. En forstudie foreligger. Det arbeides for å sette igang en videre studie av prosjektet.

2.9 Samfunnssikkerhet og beredskap.

Potensielle kritiske situasjoner:

- Ulykker i skyte- og øvingsfeltet.
- Akutt forurensing
- Trafikkulykker – både sivile og militære kjøretøy.
- Brann- og eksplosjonsulykker. Potensiell forhøyet risiko pga. forsvarets tilstedeværelse og aktivitet.
- Ras og skred.

Brann og redning har gjennom samarbeidsavtalen med forsvaret en høy kvalitet og beredskap på tjeneste i Bardu.

2.10 Folkehelse.

- Folkehelsa er satt høyt på dagsorden i Bardu kommune. Det handler om å ta vare på helse og trivselen gjennom tilrettelagte og organiserte trimtilbud.
- Dette er en viktig sak som krever riktig kompetanse.
- Folkehelse innarbeides i kommuneplanen som en tverrsektoriell satsning

2.11 Natur og miljø.

. Viktige momenter i utvikling av samfunnsdelen:

- Natur og miljø handler om å ta vare på naturarven i et langsiktig perspektiv.
- Sikre naturgrunnlag og biologisk mangfold i vassdrag, skog og fjell. Herunder også kulturlandskapet.
- Innføring av ny biomangfoldlov i forvaltningen
- Sikre sammenhengende naturområder uten tekniske inngrep
- Dessuten er det viktig å slippe barn og unge til med tanke fremtiden.

2.12 Næring - Forsvar - Arbeidsplasser

Generelt om temaet

Tittelen gjenspeiler at dette er områder som henger sammen. Hovedinteressen for kommunen er å sette fokus på tiltrettelegging for arbeidsplasser og næringslivet i kommunen, og at Forsvaret er av spesiell stor betydning.

Forsvaret har de siste årene gjennomgått en betydelig strukturendring med konsekvenser for næringsliv og arbeidsplasser i kommunen. Denne prosessen er ennå ikke ferdig og behovet for å ha planverktøy i kommunen som tar hensyn til dette er dokumentert. Videre er det særdeles viktig å sette et sterkt fokus på å gjøre Bardusamfunnet mindre sårbart mht arbeidsplassene i Forsvaret og et næringsliv avhengig av et stort offentlig engasjement. Etablering av nye næringer vil være viktig i den sammenhengen, kanskje særlig av kompetansekrevede virksomhet som vil kunne trekke høyt utdanna ungdom tilbake til kommunen.

Strategisk næringsplan

Forsvaret er kommunens største arbeidsplass og en "hjørnesteinsbedriften" i kommunen, og dette gjenspeiles også i Strategisk næringsplan for Bardu kommune. I plandelen av næringsplanen pkt 3 Overordna strategier står bl.a. at kommuneplanen skal brukes for å ivareta næringslivets interesser og behov. I pkt 4 står det at forsvaret er en stor og viktig arbeidsplass som gir ringvirkninger, både direkte og indirekte. I pkt 5 Sastningsområder er Forsvaret nevnt som eget satsingsområde i tillegg til Handel og service, Reiseliv, Industri, Landbruksrelaterte næringer, Kompetansenæringer og Nyetablering og knoppskyting.

Scenarioverksted 2011

I forbindelse med medvirkningsprosesser til utarbeiding av grunnlag for planstrategi og plandokument ble det i 2011 kjørt et scenarioverksted med inviterte deltakere. Denne prosessen førte fram til at Forsvar-næringsliv og arbeidsplasser burde være med som et eget tema i planstrategien og kommuneplanens samfunnsdel. Dette ble også poengtert i et eget arbeidsverksted i mars 2012, med fokus på mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel.

Utredningsbehov

For kommunen er det viktig å ha oversikt over forsvarets behov mht offentlig tilrettelegging og tjenester. Samtidig er det viktig å få klargjort ovenfor Forsvaret hvilke forventninger lokalsamfunnet har til Forsvaret mht bosetting og sivil-militært samarbeid.

Videre er det behov for å avklare hvordan et samarbeid mellom Forsvaret og lokalt næringsliv best kan utvikles, slik at det gagnar både forsvaret, næringslivet i Bardu og lokalsamfunnet for øvrig.

3.0 RULLERING AV KOMMUNEPLANENS AREALDEL

Rulleringen får mer karakter av ny planlegging da gjeldende plan er fra 1995. Planen lages etter ny planlov som er vedtatt og hvor plandelen trer i kraft 1. juli 2009. Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner. Planleggingen etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

Et område i Nedre Bardu som var tiltenkt egen kommunedelplan er fortsatt ikke dekt. Vi legger opp til å dekke dette området innenfor kommuneplanens arealdel

3.1 Avgrensning av områder som krever høyere fokus og detaljering.

3.1.1. Setermoen tettsted

Tidligere planbegrep har i denne sammenheng vært ”kommunedelplan, og det er utarbeidet en kommunedelplan som ikke er stadfestet pga innsigelse fra Forsvarets bygningstjeneste. Det er viktig å ha et større perspektiv på hovedinfrastrukturen i sentrum slik at forbindelsen mellom de ulike boligfelt blir lagt på en god måte.

Behovet for en egen plan på dette nivået vurderes på nytt. I en slik vurdering ligger også om det er behov for en egen kommunedelplan eller en områdeplan med reguleringsstatus.

Det registreres fortsatt en viss uro omkring trafikkløsningen gjennom sentrum, men det forutsettes at den økende tungtrafikken fører til at E6 legges utenfor Setermoen tettstedet i hht vedtatt kommunedelplan for omlegging av E6 forbi Setermoen.

Bardu kommune har fra 1970- tallet og fremover vært en aktiv tilrettelegger for de myke trafikkantene, men mye tyder på at en miljømessig gjennomkjøring av tettstedet ikke er tilstrekkelig, verken for sentrumsområdene eller for boligområdene langs E6.

3.1.2 Setermoen skyte – og øvingsfelt.

For Setermoen skyte- og øvingsfelt ble det vedtatt en kommunedelplan i 2004. Det ble i denne avsatt 7 delområder til regulering.

Reguleringsprosessen til disse planene er nå i gang og umiddelbart etter disse legger Forsvarsbygg opp til å regulere resten av feltet slik at hele feltet får status som reguleringsplan (områdeplan)

Kartlegging av biologisk mangfold er gjennomført i feltet.

3.1.3 *Altevassområdet.*

Altevassområdet utgjør ca 1000 km² av Bardu kommune. Altevatnet med sidevassdrag er det største regulerte nedbørfeltet i Troms og med reguleringshøydene HRV 489 og LRV 472, dvs totalt 17 meter. Dette har betydelige konkekvenser i friluftsliv- og reiselivssammenheng.

Altevassområdet er fra gammelt av et samisk område, der trekkmonstret historisk har vært sommerbeite i Norge og vinterbeite i Sverige. Samenes adgang til å flytte med reinen over grensen mellom Norge og Sverige har vært regulert ved reinbeitekonvensjonene av 5. februar 1919 og 9. februar 1972. Etter flere års forhandlinger er det nå enighet om ny reinbeitekonvensjon.

Altevassområdet er et attraktivt område for friluftsliv, hytteliv, jakt og fiske både i lokal og regional sammenheng. Statskog SF er den dominerende grunneier området, med Statkraft SF og gårdene Solseth og Indseth som naboeiendommer.

På 1990- tallet drog Bardu kommune og Statskog SF i gang et prosjekt som hadde fokus på miljø og samhandling i området og fylkesmannen fulgte opp med miljøundersøkelser. Noen områder bør ha spesiell fokus når det gjelder muligheter for tilrettelegging. I dag har vi dispensasjonssaker i forbindelse med langtidstelning i næringsøyemed som er både tids- og arbeidskrevende. Slik dispensasjonsbehandling kan ikke bygge på et like godt vurderingsgrunnlag som den planprosessen som ligger grunn for en godkjent arealplan. Dessuten gir det for dårlig forutsigbarhet for alle parter. Reiselivets premisser i området blir derfor en viktig del av planarbeidet.

I dette området vil forholdet til kulturminner og kultur miljø være spesielt viktig å avklare i forhold til mulig bruk og tilrettelegging som kan komme i konflikt med disse interessene. Dette er også i tråd med det som er nevnt i avsnittet over om når det gjelder dispensasjonssaker.

3.1.4 *Nedre Bardu*

Denne delen av kommunen krever økt fokus i den forstand at det her er et område som ikke er dekt av i gjeldende arealdel. Som nevnt var et område avsatt til kommunedelplan i dagens arealdel, men med planlegging etter den nye loven vil det ikke være behov for en kommunedelplan i den gamle betydningen av begrepet.

3.1.5 *Salangsdalen*

Fokus rettes mot infrastruktur og boligutbygging.

3.1.6 Øvre Bardu

Fokus retts mot infrastruktur og boligutbygging.

3.2. Avgrensning av byggeforbudsområder

I gjeldende arealplan er det som en hovedregel byggeforbud over skoggrensen, og det er totalt byggeforbud sør-øst for ei linje som krysser Altevatnet omtrent ved Gaskas. Avgrensningen av byggeforbudsområder vurderes på nytt.

3.3. Bygging langs vassdrag

Vi har i dag ikke noen generell byggeforbudssone langs vassdrag slik som 100-metersbeltet langs sjø. Det er i den nye loven heller ikke tatt inn et generelt forbud, slik at det vil være opp til kommunene å vurdere byggeforbudssoner i arealplanen. Dette vurderes i forhold til samfunnssikkerhet og miljø.

3.4 Spredt boligbygging

Gjeldende arealdel er gjenstand for utstrakt bruk av dispensasjonsreglementet for bygging på landsbygda utenfor regulerte områder. Bestemmelsen om krav til bebyggelsesplan er i følge fylkesmannen ikke lovhjemlet slik den er formulert i gjeldende plan. Det er ikke intensjonen i gjeldende plan at fradeling til boligformål med spredt boligbygging på landsbygda i LNF-områder, ikke skulle være mulig. Tvert i mot legger vedtatt landbruksplan opp til at det skulle bli lettere å kunne bosette seg på landsbygda selv om bosettingen ikke er knyttet til landbruk. Dette ut ifra at slik bosetting er viktig for lokalmiljøet og et levende landbruk. Dette blir et viktig moment i arbeidet med ny arealdel, slik at intensjonen i landbrukplanen kan innarbeides i ny arealplan etter plan- og bygningsloven.

4. RAMMER FOR PLANARBEIDET

4.1 Nasjonal arealpolitikk og kommunens handlingsrom i arealplanleggingen.

Stortingsmelding nr. 21 (2004 – 2005) Regjeringens strategiske mål (overordnet, langsiktig mål) for arealpolitikken:

” Norges arealer skal forvaltes slik at natur- og kulturmiljøer, landskap og viktige kvaliteter i omgivelsene blir tatt vare på i hele landet. Gjennom en samordnet arealpolitikk skal de nasjonale målene for lokal og regional omstilling og utvikling forenes med de nasjonale målene for bevaring av natur og – og kulturverdier ”

De strategiske målet er konkretisert i 10 nasjonale resultatmål. (utdrag):

1. Fjellområdene skal forvaltes som landskap der kultur- og naturressursene, næringsmessig utnytting og friluftsliv sikres og gjensidig utfylles hverandre.
2. Miljøkvaliteter i landskapet skal sikres og utvikles gjennom økt kunnskap og bevisst planlegging og arealpolitikk.
3. Villreinens leveområder må sikres – både i Norge og Sverige.
4. Årlig omdisponering av de mest verdifulle jordressursene skal halveres, og spesielt verdifulle kulturlandskap skal være dokumentert og ha fått en en særskilt forvaltning innen 2010.
5. Etablering av arealkrevende energianlegg skal skje gjennom samordnede planprosesser der bruker- og miljøinteresser er vurdert.
6. Strandsonen skal bevares som verdifullt natur- og friluftsområde, og sikres god tilgjengelighet for allmennheten.
7. Vassdragene skal forvaltes gjennom helhetlig arealpolitikk som ivaretar vassdragslandskap, vassdragsbelter og vannressurser.
8. Fritidsbebyggelse skal lokaliseres og utformes med vekt på landskap, miljøverdier, ressursbruk og estetikk.
9. Byer og tettsteder skal utvikles slik at livskvalitet og helse fremmes gjennom god stedsutforming, miljøvennlig transport og gode tilgjengelige arealer.
10. Ved boliger, skoler og barnehager skal det være god adgang til trygg ferdsel, lek og annen aktivitet i en variert og sammenhengende grønnstruktur med gode forbindelser til omkringliggende naturområder.

Kommunal arealplanlegging skal skje innenfor rammene av nasjonal politikk. For å sikre nasjonale og viktige regionale interesser har statlig fagstyremakter og fylkeskommunen rett til å fremme innsigelser mot kommunale planer.

Som begrunnelse, veiledning og utdyping av disse målene er det utarbeidet en rekke veiledere og rikspolitiske retningslinjer som kommunen må forholde seg til i arealplanleggingen i tillegg til aktuelle lovtekster. Til sammen utgjør dette kommunens handlingsrom for utarbeidelse av planen.

4.2 Regionale mål og føringer Troms.

Fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør vektlegges sterkere enn tidligere. Med blant annet dette som bakgrunn er det et overordna mål i fylkesplanen at:

- Troms fylke skal utvikles gjennom å styrke det regionale demokratiet.
- Fylkeskommunens samordnede rolle og regionalpolitiske rolle skal bli mer synlig og tydelig.

Fylkestinget ser det ønskelig og hensiktsmessig å samarbeide med andre i det regionale utviklingsarbeidet. Aktuelle samarbeidsparter er blant andre kommuner, sametinget, statsetater, FOU-miljøer,

høgere utdanningsinstitusjoner, næringsliv, arbeidslivsorganisasjoner med flere.

Samarbeidspartene inngår i disse avtalene med økonomiske og kompetansemessige virkemidler. Hvem som inngår i avtalene vil variere, blant annet avhengig av tema og hva aktørene kan bidra med.

Hovedtemaet i fylkesplanen er:

- Kompetanse.
- Næringsutvikling.
- Logistikk og infrastruktur.

På lik linje med kommunen skal fylkeskommunen i framtiden utarbeide en regional planstrategi. Dette kan gjelde for en hel region, delområde eller tema. Handlingsprogrammet vedtas av regional planmyndighet og rulleres årlig

5. KONSEKVENsutredninger

Organisering av planprosjekter.

Fram til til ny planlov blir satt i verk skal forskriftens bestemmelser innpasses i forhold til de gjeldende planbestemmelsene i plan-og bygningsloven:

Forskriften innebærer at:

1. Som ledd i varsel og kunngjøring av oppstart av planarbeidet skal det utarbeides forslag til planprogram, som etter høring fastsettes av ansvarlig myndighet. I plansaker vil dette normalt være planmyndighet.
2. Ved utleggelse av planforslaget til offentlig ettersyn skal det redegjøres for konsekvensene av planforslaget.
3. Ved behandling og vedtak av plan skal det redegjøres for hvordan konsekvensutredningen og uttalelsene til denne er vurdert og tatt hensyn til, samt vurderes og eventuelt stilles vilkår for gjennomføring og krav om oppfølgene.

Den viktigste prosessuelle endringen som følger av forskriften er innføring av **planprogram** som et obligatorisk verktøy for tidlig medvirkning og avklaringer av viktige hensyn i planarbeidet. Forslagstilleren, enten det er planmyndighet, private eller offentlige forslagsstillere, skal utarbeide et forslag

til planprogram. Forslag til program skal høres og legges ut til offentlig ettersyn samtidig med varsling / kunngjøring.

Etter at forslaget til program har vært til høring skal ansvarlig myndighet fastsette programmet. For plansakar vil dette normalt være planmyndighet.

6. MEDVIRKNING

Den nye planloven forutsetter bred prosess der organisasjoner, foreninger, næringsliv, etater, eldreråd næringsorganisasjoner og frivillige organisasjoner involveres.

Som middel til å oppnå medvirkning i planprosessen vil man legge til rette for åpne møter etter behov. Det skal særlig legges til rette for medvirkning fra barn og unge. Internett vil bli aktivt tatt i bruk med egen link til planprosessen. Det søkes opprettet et interaktivt system hvor den enkelte kan gi innspill direkte på elektronisk medium.

Det legges også opp til tett samarbeid med regionale og statlige myndigheter og instanser forut for og underveis i planprosessen.